

Heel de Heuvelrug

De gezamenlijke natuurbeheerders hebben hun wensen neergelegd in het programma 'Heel de Heuvelrug'. Het bevat concrete voorstellen voor het verbeteren van natuur, landschap en recreatie. Eén van de belangrijkste doelen is om de natuurgebieden op de Heuvelrug voldoende met elkaar te verbinden.

Veelal worden ook de mogelijkheden voor wandelaars, fietsers en ruiters verbeterd. Zo ontstaan er nieuwe kansen voor mens, plant en dier. Het programma 'Heel de Heuvelrug' sluit goed aan bij het beleid van de overheid om in heel Nederland natuurgebieden zoveel mogelijk met elkaar te verbinden. De ambitie is om uiterlijk in 2018 een landelijk samenhangend netwerk van natuurgebieden, de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), te realiseren.

Hoe kunnen we dassen helpen?

De dassenpopulatie van de noordelijke Heuvelrug staat nog steeds op zichzelf. Er zijn goede kraamburchten waar geregeld jongen worden geboren, maar nog steeds sterven veel dassen door het verkeer. De populatie is dus nog heel kwetsbaar. Per saldo groeit de populatie en breidt het leefgebied zich ook langzaam uit. Voor een permanent herstel zijn meer dassentunnels nodig en is de bescherming van burchten en het behoud van voedselgebieden essentieel. Het belangrijkste is misschien wel dat de samenwerking tussen de beheerders van wegen, spoorlijnen en natuurgebieden wordt voortgezet en mogelijk nog wordt uitgebreid. Op de Heuvelrug werken onder andere de volgende partijen samen: Goois Natuurreservaat, Het Utrechts Landschap, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Prorail, Rijkswaterstaat, de provincies Noord-Holland en Utrecht en de gemeenten.

Dassentunnel

Een dassentunnel is een buis met een diameter van ongeveer 40 cm onder een weg of spoorlijn door. De lengte is soms wel 60 meter zoals die onder de rijksweg A27. Dassen zijn gewend om door tunnels te lopen, zelfs van deze lengte. De dassentunnels worden bij voorkeur aangelegd op de plekken waar ze altijd de weg oversteken. Met behulp van een dassenraster (hekwerk) worden de dassen naar de tunnel geleid. Soms is een nieuwe tunnel al na een dag in gebruik. Soms pas na een jaar. Maar vroeg of laat wordt hij door de dassen ontdekt.

Waarnemingen van dassen

Waarnemingen van dassen kunt u doorgeven aan de Stichting Das en Boom. Telefoonnummer 024-6842294 en via de website www.dasenboom.nl.

Goois Natuurreservaat

Postadres: Postbus 1001, 1200 BA Hilversum

Bezoekersadres: Nieuwe Meentweg 2, Hilversum

Tel: 035 621 45 98, Fax: 035 623 73 74

e-mail: gooisnatuurreservaat@gnr.nl

site: www.gnr.nl

Deze folder is tot stand gekomen in samenwerking met de gezamenlijke natuurbeheerders en het Dassenplatform op de Heuvelrug.

Foto Dassentunnel © Goois Natuurreservaat

Foto Dassenburcht © Das&Boom

Overige foto's © Das&Boom, V. te Plate

Tekening Dassenburcht © Das&Boom, J. Verhoeff

Help mee onze natuur te behouden

Dassen

Succesvolle terugkeer op de heuvelrug

Dassen

Succesvolle terugkeer van de das!

Het gaat weer goed met de das! Dankzij de aanleg van ecologische verbindingzones, dassentunnels en natuurbruggen. Het laat zien dat de achteruitgang van diersoorten in Nederland echt een halt kan worden toegevoerd.

De Heuvelrug; leefgebied van de das

Dassen bouwen hun burchten vaak in (droge) bosgebieden. Grote delen van de Heuvelrug komen hiervoor in aanmerking. Ze zoeken hun voedsel voornamelijk in aangrenzende akker- en graslandgebieden. Ook die zijn op de Heuvelrug en op de overgangen naar lager gelegen gebieden veel te vinden. De Heuvelrug (rood omcirkelt) is dan ook een prima woongebied voor dassen. Echter dertig jaar geleden was de das er bijna uitgestorven. De aanleg van rijkswegen, zoals de A1, A12, A27

1981

en A28 en bebouwing zorgde voor versnippering van het leefgebied. Verder doorkruisen diverse provinciale

2009

wegen, talloze lokale wegen en spoorlijnen de Heuvelrug. De versnippering van de natuur vormt een groot probleem voor de das die zich graag vrij door het landschap beweegt. Helaas wordt nog ongeveer een kwart van alle dassen doodgereden!

Behoed voor uitsterven!

De laatste jaren is er veel aandacht voor het tegengaan van de versnippering van de natuur op de Heuvelrug. Het doel is natuurgebieden weer aan elkaar te koppelen. Zo worden bijvoorbeeld gebieden aangekocht voor het maken van ecologische verbindingzones. Ook zijn de eerste ecoducten - ook wel natuurbruggen genoemd - over drukke wegen aangelegd. Daarnaast zijn vele dassentunnels aangelegd.

Dankzij deze beschermingsmaatregelen is de das in Nederland voor uitsterven behoed. Anno 2009 leven er weer zo'n 125 dassen in het noordelijk deel en op de westflank van de Heuvelrug. Goed nieuws is ook dat het gebied waar de das voorkomt, langzaam maar zeker weer groter wordt. De aanleg van dassentunnels heeft daaraan in belangrijke mate bijgedragen. De dassenpopulatie van de noordelijke Heuvelrug is echter nog steeds niet verbonden met de rest van de Nederlandse populatie. Het streven is om deze groep dassen in contact te laten komen met de dichtstbijzijnde populatie bij Woudenberg en Doorn. Deze populatie staat in verbinding met de Veluwe populatie.

De das (Meles meles)

Familie marterachtigen (Mustelidae), net als steenmarter, otter, boommarter, wezel, hermelijn en bunzing.
Bescherming op grond van de Flora- en faunawet.
Gewicht tussen de 8 en 20 kilo
Leeftijd gemiddeld 15 jaar
Lengte ongeveer 70-80 cm
Hoogte 30 cm

De das en zijn leefwijze

Er zijn weinig mensen die de das kennen. Nog minder mensen hebben hem ooit gezien. Maar hij bestaat ècht en is het grootste landroofdier in Nederland. Opvallend is zijn zwart-witte koptekening. Hij lijkt met zijn korte stevige poten met flinke klauwen wel wat op een beer, maar behoort tot de marterachtigen. Dassen laten zich zelden zien, ze gaan vooral 's nachts op pad. Overdag blijven ze in hun burcht, een uitgebreid ondergronds netwerk van gangen en kamers. Dassen zijn sociale dieren, ze zijn trouw aan hun woonplaats. Hoe langer een burcht bewoond wordt, des te omvangrijker deze wordt.

Dassen zijn alleseters. Ze eten graag regenwormen, slakken, insecten, muizen, maïs en fruit, zoals bramen en bessen. Het belangrijkste voedsel is echter de regenworm, die hij bij gunstige weersomstandigheden in grote hoeveelheden weet te vinden op bemeste graslanden. Dassen graven overigens zelden naar regenwormen maar slurpen ze van de oppervlakte af. Daarvoor gaan ze vrijwel elke nacht op pad en leggen daarbij afstanden van meerdere kilometers af.

Gewoontegetrouw gebruiken ze vaak dezelfde paadjes, de zogenaamde wissels. Dassen houden geen winterslaap maar gaan in winterrust. Ze zijn dan minder actief en komen niet vaak uit hun burcht. In 1900 leefden er in Nederland meer dan 12.000 dassen. In 1981 waren er nog maar 1200 dieren. Veranderingen in het leefgebied maar vooral het grote aantal verkeerslactoffers hebben die enorme daling van het aantal dassen in Nederland veroorzaakt. Nu gaat het gelukkig weer beter met de das. Dankzij beschermingsmaatregelen is de das in Nederland voor uitsterven behoed! Het aantal wordt weer op minimaal 4.500 geschat.